

Etički kodeks Ekonomskog instituta, Zagreb

Zagreb, 06. studenoga 2020.

Na temelju članka 112. stavka 13. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17) te članka 27. i 73. Statuta Ekonomskog instituta, Zagreb, Ravnatelj(ica) Ekonomskog instituta, Zagreb donijela je

Etički kodeks Ekonomskog instituta, Zagreb

I. PREAMBULA

Etički kodeks određuje etičnost kao skup načela, prava i obveza kojima se uređuju ljudski i profesionalni odnosi među radnicima Ekonomskog instituta, Zagreb koji čine institutsku zajednicu Ekonomskog instituta, Zagreb sastavljenu od zaposlenika na znanstvenim, suradničkim, stručnim, administrativnim i ostalim (pomoćnim) radnim mjestima. Ekonomski institut, Zagreb smatra da postoje minimalni etički standardi koji se očekuju od članova institutske zajednice s ciljem opravdanja javnog povjerenja i vjerodostojnosti znanstvenog radnog napora.

II. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Svrha je Etičkog kodeksa (u daljnjem tekstu: Kodeks) Ekonomskog instituta, Zagreb (u daljnjem tekstu: Institut) promicanje etičkih načela i vrijednosti u profesionalnom radu i ponašanju svih radnika Instituta, utvrđivanje očekivanog standarda profesionalnih i ljudskih odnosa te postupaka u slučajevima odstupanja od tih standarda. Budući da je znanstvenoistraživačka djelatnost temeljna djelatnost Instituta, svrha je Etičkog kodeksa, polazeći od načela dobre znanstvene prakse, definirati osobnu odgovornost i odgovornost Instituta u njegovanju etičkih standarda tijekom provedbe znanstvenog rada.
- (2) Cilj Kodeksa je odgovorno ostvarivanje i zaštita prava svih članova institutske zajednice te ostvarivanje zajedničkog dobra i interesa Instituta.
- (3) Temeljne vrijednosti na kojima se temelji Kodeks jesu poštenje, akademska izvrsnost, sloboda istraživanja, ljudsko dostojanstvo, međusobno uvažavanje, osobna odgovornost i institucionalna odgovornost.
- (4) Kodeks se primjenjuje na sve radnike Instituta i na druge osobe koje nisu zaposlenici, ali sudjeluju u radu i djelovanju Instituta, poput vanjskih suradnika na projektima Instituta, vanjskih članova Upravnog vijeća Instituta, gostujućih istraživača na studijskom boravku na Institutu, polaznika stručnog osposobljavanja, studenata na studentskoj praksi, ukoliko se djelovanje i ponašanje tih osoba može izravno povezati s Institutom.
- (5) U odredbama ovog Kodeksa svi pojmovi koji se odnose na fizičke osobe obuhvaćaju osobe obaju spolova.

III. TEMELJNA NAČELA

Ljudska prava, načelo poštovanja integriteta i dostojanstva osobe

Članak 2.

- (1) Institut svakom članu institutske zajednice mora osigurati nesmetano uživanje svih ljudskih prava koja se ostvaruju unutar te zajednice te druga prava zajamčena Ustavom i pozitivnim propisima Republike Hrvatske.
- (2) Svi članovi institutske zajednice trebaju biti poštovani kao osobe u skladu sa zajamčenim pravima koja proizlaze iz poštivanja njihova života, integriteta i dostojanstva. Svim članovima institutske zajednice treba biti osigurano pravo na privatnost.

Načelo autonomije znanstvenog rada

Članak 3.

- (1) Svi članovi institutske zajednice imaju pravo autonomno djelovati, u granicama svoga statusa i u skladu s ciljevima Instituta.
- (2) Svim članovima institutske zajednice treba priznati pravo i osigurati uvjete za nesmetan profesionalni razvoj i usavršavanje u skladu s osobnim mogućnostima i planovima, u mjeri u kojoj se pritom ne narušava to isto pravo druge osobe.
- (3) Svi članovi institutske zajednice imaju obveze i odgovornosti prema drugim članovima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja, ali i nastojanja na podizanju kriterija izvrsnosti u svim domenama, radi ostvarivanja zajedničkoga dobra Instituta u cjelini.

Načelo jednakosti i pravednosti

Članak 4.

- (1) Svi članovi institutske zajednice trebaju se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje. Institut je dužan osigurati uvjete za ostvarenje načela jednakosti i pravednosti.
- (2) Članovi institutske zajednice ne smiju zlouporabiti svoj autoritet i ne smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi rezultiraju situacijama koje mogu utjecati na mogućnost objektivnog prosuđivanja te etičkog i profesionalnog obavljanja radnih obveza.
- (3) Svim članovima institutske zajednice treba osigurati jednake uvjete ostvarivanja profesionalnih obveza, iskazivanja intelektualnih sposobnosti i napredovanja.

Pravo na akademsku slobodu

Članak 5.

(1) Institut priznaje akademsku slobodu temeljnim uvjetom i obilježjem u procesu znanstvenog istraživanja i poučavanja. Članovi institutske zajednice kao dio akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju biti vođeni idejom slobode znanstvenog stvaralaštva te izvršavati svoje pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti u duhu odgovornog, objektivnog i poštenog traganja za istinom te stjecanja i distribucije znanja. Institut treba zaštititi sve svoje članove od svakog pokušaja sužavanja, ograničavanja ili uskraćivanja te slobode.

(2) Institut podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja mišljenja kao temeljnu vrijednost u svim segmentima institutskog života i rada u skladu s načelom slobode istraživanja definiranim u Europskoj povelji za istraživače.

Načelo profesionalnosti

Članak 6.

(1) Od članova institutske zajednice očekuje se da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijeorno ispunjavaju sve svoje obveze te da u svojem djelovanju slijede načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, dijaloga i tolerancije.

(2) Obveza je članova institutske zajednice poštivanje kriterija stručnosti i izvrsnosti te u skladu s time stalno stručno usavršavanje unutar profesionalnog područja i utemeljivanje svih profesionalnih i etičkih prosudbi na dostupnim činjenicama, isključujući predrasude bilo koje vrste.

(3) Svi članovi institutske zajednice trebaju održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima i nastojati na učinkovitom korištenju institutskih resursa težeći povećanju dobrobiti i smanjivanju gubitaka uvijek kada je to moguće.

(4) Od svih članova institutske zajednice očekuje se da njihovo djelovanje bude u duhu zajedničkih ciljeva te da njihovo sudjelovanje u izvan institutskim djelatnostima nije u sukobu s njihovim profesionalnim obvezama na Institutu i da ne šteti ugledu Instituta.

Načelo poštivanja zakona i pravnih postupaka

Članak 7.

(1) Od svih članova institutske zajednice očekuje se poštivanje svih pravnih propisa i pravnih postupaka koji se tiču njihovih obveza kao članova institutske zajednice.

(2) Institut ima obvezu osigurati uvjete nužne za upoznavanje članova institutske zajednice sa svim relevantnim pravilima koja se tiču njihovih obveza.

(3) Svim članovima institutske zajednice treba osigurati jednaku mogućnost traženja mišljenja o pitanjima povrede Kodeksa i ravnopravan položaj u postupku ispitivanja povreda odredbi Kodeksa.

(4) U svakom slučaju u kojem postoji neslaganje pri tumačenju i primjeni načela Kodeksa, članovi institutske zajednice obvezni su nastojati da se sporna pitanja prvo pokušaju riješiti kod nadležnih tijela Instituta sukladno Statutu Instituta. Obraćanje tijelima izvan Instituta treba se ograničiti na slučajeve u kojima je to primjereno i nužno.

(5) Nadležna tijela Instituta dužna su pravodobno djelovati radi prevencije i suzbijanja povreda Kodeksa. U tu svrhu, ona trebaju pokretati postupke i poduzimati druge radnje u granicama svoje nadležnosti te istražiti sve slučajeve u kojima se iznosi sumnja u etičnost ponašanja članova institutske zajednice.

IV. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA

Diskriminacija

Članak 8.

(1) Temeljem Kodeksa, svaki oblik neposredne i posredne diskriminacije temeljen na religiji, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, dobi, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju smatra se nedopustivim.

(2) Isključivi kriteriji vrednovanja i napredovanja smiju biti stručnost, sposobnost i profesionalne zasluge, odnosno, osposobljenost i rezultati u obavljanju radnih zadataka.

Uznemiravanje

Članak 9.

(1) U cilju punog poštivanja ljudskog dostojanstva svakog člana institutske zajednice, svaka vrsta uznemiravanja temeljena na religiji, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, dobi, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju smatra se nedopustivom.

(2) Uznemiravanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi koje ima za cilj ili koje stvarno predstavlja povredu osobnog dostojanstva, ometa njezino obavljanje radnih zadataka ili smanjuje kvalitetu života te osobe. Uznemiravanjem se smatra svaki čin, pojedinačan ili ponavljani, verbalni, neverbalni ili fizički, kao i stvaranje ili pridonošenje stvaranju neugodnih i neprijateljskih radnih okolnosti, koje drugu osobu zastrašuju, vrijeđaju, ponižavaju ili isključuju.

(3) Neprihvatljivo je svako spolno uznemiravanje. Spolno uznemiravanje specifičan je oblik uznemiravanja koje karakterizira izostanak pristanka ili odbijanje druge strane, a uključuje neželjeno

upućivanje verbalnih i fizičkih prijedloga spolne naravi drugoj osobi, fizičko napastovanje, iznošenje šala i opaski koje su spolno obojene, ruganje i ismijavanje koje je spolno obojeno, izlaganje spolno uvredljivoga i uznemirujućeg materijala te zahtijevanje spolnih usluga u zamjenu za određeno djelovanje. Neprihvatljivim se smatra vršenje pritiska na osobu koja je odbila ili se potužila na takvu vrstu ponašanja. Neprihvatljivim ponašanjem smatra se i zanemarivanje pritužbi na spolno uznemiravanje u smislu odgađanja ili neistraživanja pritužbi na spolno uznemiravanje.

Neobjektivnost i predrasude

Članak 10.

(1) Svi članovi institutske zajednice trebaju biti objektivni i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječu na njihovu objektivnost u akademskim, istraživačkim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.

(2) Ocjenjivanje rada i profesionalnih kompetencija bilo kojeg člana institutske zajednice ne smije počivati na kriterijima koji nisu neposredno relevantni za obavljeni posao i profesionalne obveze.

V. ETIČKA PRAVILA U ZNANSTVENOM I STRUČNOM RADU

Odnos radnika prema znanstvenom i stručnom radu

Članak 11.

(1) Radnici Instituta provode znanstveni i stručni rad u skladu s najvišim međunarodno prihvaćenim etičkim i profesionalnim standardima odgovorne provedbe tog rada te najvišim standardima znanstvene čestitosti, kolegijalnosti i društvene odgovornosti. U znanstvenom i stručnom radu od znanstvenika se zahtijeva savjesnost, pridržavanje načela znanstvene čestitosti, poštivanje autorstva, izbjegavanje znanstvenog nepoštenja i prijevare u znanosti, skrb o zaštiti integriteta osobe te izbjegavanje sukoba interesa.

Znanstvena čestitost i dobra istraživačka praksa

Članak 12.

(1) Znanstvena čestitost ogleda se u odgovornoj provedbi znanstvenih istraživanja, objektivnosti, nepristranosti i neovisnosti, otvorenosti istraživanja prema javnosti te uvažavanju i priznavanju rada i autorstva drugih znanstvenika. Dobra istraživačka praksa ogleda se u pažljivoj i odgovornoj provedbi istraživanja kako bi se ispunili ciljevi istraživanja, projekta te strateški ciljevi Instituta.

(2) Znanstvena čestitost i dobra istraživačka praksa temelje se na sljedećim pretpostavkama:

- Svi radnici Instituta kompetentni su u području svog znanstvenog i stručnog rada

- U postupcima predlaganja, provođenja, revizije ili objave istraživanja prikazani znanstveni rezultati i interpretacije dosljedno odgovaraju provedenim postupcima te ne sadrže izmišljene, krivotvorene ili plagirane podatke, ideje, postupke ili navode
- Svi sudionici istraživanja u najvećoj mogućoj mjeri unaprijed su upoznati sa svrhom i ciljevima istraživanja, načinom prikupljanja, pohrane, čuvanja i očekivanom upotrebom podataka te je za isto osiguran njihov dragovoljni pristanak
- Istraživanjem se ne narušavaju dostojanstvo i sigurnost sudionika istraživanja te se, gdje je traženo ili propisano, nastoji osigurati tajnost i anonimnost podataka
- Sva obrada i prezentacija podataka proizašla iz znanstvenih istraživanja vjerodostojna je, ispravna i u skladu sa važećom znanstvenom metodologijom
- Rezultati istraživanja trebaju biti prezentirani u skladu s najstrožim standardima znanstvene etike što podrazumijeva navođenje svih izvora podataka koje su prikupile, interpretirale i objavile druge osobe, skupine ili institucije te da je prethodno utvrđena njihova ispravnost i istinitost
- Temeljna istraživačka dokumentacija Instituta pohranjuje se, čuva, obrađuje, koristi i prenosi tako da se spriječi njen gubitak, uništenje, pristup nepozvanima, razotkrivanje povjerljivih i tajnih podataka ili moguća zlouporaba. Nakon objavljivanja rezultata istraživanja, svi izvorni podaci odnosno primarna dokumentacija moraju biti stavljeni na raspolaganje znanstvenoj javnosti osim ako nije ugovorom koji se odnosi na istraživanje drugačije definirano.

Autorstvo znanstvenih radova i drugih dokumenata

Članak 13.

(1) Poštivanje autorstva podrazumijeva da svi autori i koautori objavljenih znanstvenih djela zadovoljavaju barem jedan od sljedećih kriterija i mogu sukladno braniti intelektualni sadržaj objavljenih publikacija:

- Djelatno sudjelovanje u razvoju ideje, izradi koncepcije, metodologije i plana istraživanja
- Djelatno sudjelovanje u prikupljanju, obradi i tumačenju podataka
- Djelatno sudjelovanje u pisanju i oblikovanju ili kritičkoj reviziji teksta znanstvenog djela.

(2) Svako sudjelovanje u istraživanju osoba koje ne predstavlja autorstvo, a važno je za njegov nastanak, potrebno je u objavljenim znanstvenim djelima odgovarajuće spomenuti.

(3) U objavljenim znanstvenim djelima na odgovarajući način je potrebno navesti sve izvore podataka koje su prikupile, interpretirale i objavile druge osobe, skupine ili ustanove.

(4) Neprihvatljivi su svi oblici zlouporabe autorstva. Nije dopušteno poklanjanje, prešućivanje i podmetanje autorstva.

- (5) Upravna, tj. ustrojno nadređena funkcija unutar ustanove, financijska ili druga potpora nisu kvalifikacija za prisvajanje autorstva.

Znanstveno nepoštenje i prijevara u znanosti

Članak 14.

(1) Neprihvatljivi su postupci članova institutske zajednice koji predstavljaju radnje znanstvenog nepoštenja i prijevara u znanosti kao što su primjerice:

- Izmišljanje podataka i rezultata i njihovo objavljivanje
- Krivotvorenje, koje podrazumijeva zloupotrebu materijala i dokumentacije nastale tijekom istraživanja te mijenjanje i naknadnu manipulaciju izvornim podacima ili njihovo neutemeljeno prešućivanje odnosno ispuštanje iz analize
- Plagiranje, koje podrazumijeva prepisivanje ili preuzimanje ideja, misli, riječi, rezultata drugih autora i prikazivanje istih kao vlastitih, uključujući plagiranje prijevodom, poklonjeno autorstvo, citiranje van konteksta, parafraziranje bez reference, sažimanje bez reference i uzimanje dijelova tuđeg teksta te njegovo preslagivanje bez navođenja izvora
- Autoplagiranje, koje podrazumijeva prepisivanje vlastitih tekstova bez navođenja izvora
- Onemogućavanje rada drugih znanstvenika ili namjerno prikrivanje, otuđivanje i uništavanje materijala, opreme ili podataka u vlasništvu Instituta
- Dvostruko i višestruko publiciranje istovjetnih znanstvenih rezultata, osim kada je to dopušteno i jasno naznačeno
- Istodobno slanje rukopisa znanstvenih radova na recenziju i objavljivanje u više časopisa
- Zloupotreba autorstva, koja podrazumijeva poklanjanje, prešućivanje i podmetanje autorstva
- Namjerno krivo navođenje izvora i literature
- Iskrivljeno i neistinito izvještavanje o stanju vlastitih radova.

Profesionalno napredovanje

Članak 15.

(1) Institut treba svim članovima institutske zajednice osigurati jednake uvjete napredovanja temeljem ispunjavanja profesionalnih obveza. Procjena uspješnosti ostvarivanja profesionalnih obveza i profesionalne kompetencije bilo kojega člana institutske zajednice treba biti objektivna i nepristrana te utemeljena na unaprijed definiranim i transparentnim kriterijima.

(2) Svaki član institutske zajednice treba temeljiti prosudbe o uvjetima napredovanja drugih članova isključivo na kriterijima koji su neposredno relevantni za obavljeni posao i profesionalne obveze, odnosno, na pokazanoj stručnosti, profesionalnim zaslugama i rezultatima u obavljanju radnim mjestom propisane vrste radnih zadataka.

(3) Svaki oblik neposredne ili posredne diskriminacije u postupku evaluacije uvjeta profesionalnog napredovanja te u samom postupku napredovanja smatra se nedopustivim.

(4) Profesionalna je odgovornost znanstvenika brinuti se o pomlađivanju znanstvene zajednice te poticati napredovanje i osamostaljivanje mladih znanstvenika i članova institutske zajednice.

Prava i obveze kontinuiranog učenja i cjeloživotnog obrazovanja

Članak 16.

(1) Svi članovi institutske zajednice trebaju se neprekidno usavršavati i ustrajati na unaprjeđivanju kakvoće i razine vlastita znanja i stručnosti unutar izabranoga područja.

Primanje darova i drugih dobara

Članak 17.

(1) Članovi institutske zajednice ne smiju poticati darivanje, tražiti, davati ni primati ikakve darove, bilo za sebe ili neku drugu osobu, za koje postoji razborita pretpostavka da će posredno ili neposredno utjecati na njihovu objektivnost, ispunjavanje profesionalnih obveza te poštivanje profesionalnih prava i dužnosti.

(2) Obveza je članova institutske zajednice otklanjati svaki pokušaj korupcije i prijaviti svaku sumnju na počinjeno djelo korupcije nadležnim tijelima sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

Sukob interesa

Članak 18.

(1) Članovi institutske zajednice trebaju izbjegavati svaki oblik sukoba interesa. Sukob interesa je situacija u kojoj je privatni interes člana institutske zajednice u suprotnosti s interesom Instituta, negativno utječe ili može negativno utjecati na interese Instituta. Nužno je svaku sumnju na postojanje sukoba interesa podnijeti na uvid i procjenu Ravnatelju/ici Instituta u svim slučajevima izuzev ako je sukob interesa unutar područja znanstvene politike EIZ-a (u tom slučaju Predsjedniku/ici Znanstvenog vijeća) kako bi se ovakve pojave mogle izbjeći i nadzirati.

(2) Nedopustiv je svaki oblik nepotizma. Nepotizmom se smatra svako djelovanje koje osobe u bliskim odnosima određene osobe stavlja u povlašten položaj u odnosu na druge osobe koje raspolažu jednakim ili boljim sposobnostima.

(3) Rad zaposlenika izvan Instituta te financijski ili bilo koji drugi interesi koji iz takvog proizlaze, ne smiju biti u sukobu s Zakonom o radu, Statutom Instituta te ugovorom o radu zaposlenika.

Povjerljivost

Članak 19.

(1) Svi članovi institutske zajednice koji temeljem svoje pozicije u Institutu raspolažu podacima sa statusom povjerljivosti trebaju štititi tajnost takvih podataka. Ne dopušta se otkrivanje povjerljivih podataka drugim članovima institutske zajednice kao ni bilo kojoj drugoj strani, osim ako je takvo otkrivanje dio uobičajenoga tijeka posla u Institutu ili ako postoji zakonska ili profesionalna obveza da se takve informacije objave odnosno učine javno dostupnima.

Javno nastupanje

Članak 20.

(1) Institut je svjestan svoje društvene odgovornosti i podupire pravo članova institutske zajednice na javno nastupanje i slobodu izražavanja koje uključuje nastupe pred publikom, na radiju i televiziji, internetu, izražavanje vlastitih stavova u novinama, knjigama i časopisima, internet portalima, kao i druge oblike djelovanja za dobrobit zajednice.

(2) Članovi institutske zajednice u višem znanstvenom zvanju ili višeg profesionalnog statusa ne smiju zabranjivati niti ograničavati osobne javne nastupe članovima zajednice u nižem znanstvenom zvanju ili profesionalnom statusu, niti taj nastup ičim uvjetovati.

(3) U svim oblicima javnih nastupa i djelovanja, a posebice u onima u kojima članovi institutske zajednice predstavljaju Institut, osobito se očekuje postupanje u skladu s najvišim etičkim i profesionalnim standardima.

Odgovornost članova institutske zajednice

Članak 21.

(1) Profesionalne djelatnosti članova institutske zajednice trebaju u najvećoj mjeri doprinositi ostvarenju strateških ciljeva i zadataka Instituta.

(2) Članovi institutske zajednice trebaju se skrbiti o dobru i interesima Instituta u duhu akademske slobode – ispitivanja, argumentirane rasprave, kritike, tolerancije te odgovornog i poštenog traganja za optimalnim rješenjima. U tom smislu neprihvatljiva su primjerice sljedeća postupanja:

- Namjerno ometanje djelatnosti koje Institut provodi ili podupire u cilju ostvarenja strateških ciljeva i zadataka
- Bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloupotreba pozicije autoriteta i sl.) kojoj je cilj stvaranje povlaštene pozicije pojedinaca i skupina na štetu objektivnih profesionalnih kriterija
- Nesavjestan odnos prema imovini Instituta te onemogućavanje ili otežavanje ostalim članovima institutske zajednice da se koriste tom imovinom
- Upotreba institutske imovine ili pogodnosti za osobne, komercijalne, političke, vjerske, društvene ili druge izvaninstitutske svrhe bez posebnog odobrenja
- Poticanje drugih članova institutske zajednice na nepoštivanje pravila Instituta
- Namjerno predstavljanje osobnog stava kao službenog stava Instituta radi stjecanja osobne koristi
- Korištenje imena ili logotipa Instituta za privatne djelatnosti kako bi se stvorio dojam znanstvenog autoriteta.

VI. ETIČKO POVJERENSTVO INSTITUTA

Članak 22.

(1) Povjerenstvo je neovisno radno tijelo koje daje mišljenja o sadržaju i načinu primjene Kodeksa te promiče etička načela i standarde u Institutu. Povjerenstvo donosi mišljenja o načelnim pitanjima kao i o usklađenosti ponašanja u konkretnim slučajevima s načelima i odredbama Kodeksa. U svrhu prijave projekata na natječaje u kojima se u postupku vrednovanja utvrđuje postojanje etičkih dilema vezanih uz projektni prijedlog, osim o usklađenosti s Kodeksom, Povjerenstvo može dati mišljenje o usklađenosti predloženog istraživanja s drugim relevantnim nacionalnim i međunarodnim propisima o etičnosti istraživanja.

(2) Etičko povjerenstvo Instituta (u daljnjem tekstu Povjerenstvo) imenuje Ravnatelj odlukom na razdoblje od dvije godine. Povjerenstvo se sastoji od tri člana pri čemu su zastupljeni zaposlenici na znanstvenim i suradničkim radnim mjestima i zaposlenici na stručnim, administrativnim i ostalim (pomoćnim) radnim mjestima. Etičko povjerenstvo ima predsjednika kojeg imenuje Ravnatelj. U slučaju duže odsutnosti (više od tri mjeseca) jednog ili više članova Povjerenstva koje bi onemogućilo rad Povjerenstva i poštivanje rokova u postupcima pred Povjerenstvom, Ravnatelj imenuje zamjenika odsutnog člana Povjerenstva, poštujući pritom odredbu o sastavu Povjerenstva.

(3) Član Povjerenstva ne može biti radnik kojem je izrečena opomena/kazna za povredu radne obveze. Ako je opomena/kazna izrečena članu Povjerenstva, Ravnatelj će na njegovo mjesto imenovati novog člana. U slučaju da se Povjerenstvo treba očitovati o neetičnom ponašanju ili postupku člana Povjerenstva, Ravnatelj na mjesto člana Povjerenstva koji je predmetom davanja mišljenja Povjerenstva imenuje novog člana minimalno do okončanja procesa očitovanja.

(4) Članovi ne mogu biti znanstvenici uključeni u upravljačke strukture matične institucije Ravnatelj(ica), pomoćnik/ica ravnateljica, Predsjednik(ica) Znanstvenog vijeća i njegov Zamjenik(ica) Znanstvenog vijeća, članovi Upravnog vijeća Ekonomskog Instituta, Zagreb odnosno ako su u bilo kojem odnosu sa upravljačkim strukturama koje mogu dovesti do sukoba interesa pri odlučivanju u etičkim postupcima. Članovi ne mogu biti dužnosnici političkih stranaka.

Postupak pred Povjerenstvom

Članak 23.

(1) Postupak pred Povjerenstvom pokreće se zahtjevom za davanje mišljenja o načelnom pitanju ili o sukladnosti određenog djelovanja ili ponašanja s načelima i pravilima Kodeksa. Zahtjev se mora podnijeti najkasnije u roku od 30 dana od učinjene povrede ili saznanja o postupku koji je suprotan odredbama Kodeksa. Zahtjeve podnesene izvan ovih rokova, Povjerenstvo će odbaciti. Rok nije primjenjiv u slučaju zahtjeva koji se odnose na povrede Članka 14 ovoga Kodeksa za davanje mišljenja o načelnom pitanju.

(2) Zahtjev za davanje mišljenja podnosi inicijator, odnosno, član institutske zajednice ili vanjski suradnik Instituta. Zahtjev se podnosi Povjerenstvu u pisanom obliku, uz vlastoručni potpis, ili elektroničkom poštom. Povjerenstvo neće razmatrati anonimne pritužbe i anonimne zahtjeve za davanje mišljenja.

(3) Zahtjev za davanje mišljenja mora biti razumljiv, određen, točno i precizno opisan, a naročito mora sadržavati:

- Načelno pitanje o kojem se radi, i/ili
- Konkretno okolište slučaja i djelovanje odnosno ponašanje za čiju se sukladnost s načelima i pravilima Kodeksa traži mišljenje.

(4) Uz zahtjev se moraju podnijeti relevantne isprave i materijali, kao i navodi o odredbama Kodeksa u vezi s kojima se osobito traži mišljenje.

Članak 24.

(1) Povodom zahtjeva iz čl. 23. ovog Kodeksa, predsjednik Povjerenstva saziva sastanak Povjerenstva najkasnije u roku od 15 dana od primitka zahtjeva. U slučaju davanja mišljenja o etičnosti predloženog istraživanja u svrhu prijave projekata na natječaje u kojima se u postupku vrednovanja utvrđuje postojanje etičkih dilema vezanih uz projektni prijedlog, na zamolbu prijavitelja projekta, predsjednik Povjerenstva će sazvati sastanak Povjerenstva što je prije moguće, ulažući maksimalne napore da se Povjerenstvo sastane i donese mišljenje u roku predloženom od strane prijavitelja projekta.

(2) Povjerenstvo može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatna razjašnjenja i obavijesti. Ako se u zahtjevu traži mišljenje o konkretnom slučaju, Povjerenstvo može zatražiti očitovanje i razjašnjenja

od osoba uključenih u ovaj postupak. Ako podnositelj zahtjeva traži mišljenje o etičnosti ponašanja određenog člana institutske zajednice, tom se članu mora omogućiti da se izjasni o relevantnim navodima i iznese svoje argumente.

(3) Na sastanku Povjerenstva članovi raspravljaju o pitanjima koja su predmet postupka, zauzimaju stajalište o sadržaju mišljenja koje će dati te određuju člana Povjerenstva koji će na temelju rasprave sastaviti pisani nacrt mišljenja.

(4) Povjerenstvo svoje mišljenje daje isključivo na temelju navoda i podataka iz zahtjeva, priloga uz zahtjev, procjene vjerodostojnosti istih i dodatnih razjašnjenja i očitovanja podnositelja zahtjeva i drugih osoba. Povjerenstvo ne provjerava navode iz zahtjeva i očitovanja niti ima istražne ovlasti utvrđivati činjenice po vlastitoj inicijativi. Ako se navodi o činjenicama iz zahtjeva i navodi o činjenicama iz očitovanja razlikuju, a o istinitosti spornih tvrdnji se ne može zaključiti iz materijala koji su podneseni u postupku, Povjerenstvo će tu okolnost navesti u svom mišljenju te se ograničiti na davanje načelnog stajališta o spornom pitanju.

(5) Ako je u zahtjevu zatraženo mišljenje o sukladnosti određenog ponašanja s izričito navedenim odredbama Kodeksa, Povjerenstvo je dužno svoje mišljenje dati o sukladnosti s tim odredbama, no ovlašteno je mišljenje proširiti i na sukladnost ponašanja s drugim načelima i pravilima Kodeksa.

Mišljenje Povjerenstva

Članak 25.

(1) Na temelju zahtjeva i drugih primljenih podataka, Povjerenstvo donosi svoje mišljenje.

(2) Pri donošenju mišljenja, nastoji se postići konsenzus svih članova Povjerenstva. Ako to nije moguće, mišljenje se donosi temeljem stajališta većine članova Povjerenstva.

(3) Mišljenje se donosi u pisanom obliku, najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva. Ako je Povjerenstvo bilo zatražilo dodatna razjašnjenja i obavijesti, ovaj se rok računa od njihovog primitka, no i tada mišljenje mora biti dano najkasnije u roku od 60 dana od primitka zahtjeva.

(4) Mišljenje Povjerenstva mora sadržavati sljedeće podatke:

- Opis zahtjeva i pitanja o kojima je Povjerenstvo raspravljalo
- Navode o načelima i pravilima Kodeksa koje je povodom zahtjeva Povjerenstvo uzelo u obzir
- Stajalište Povjerenstva o tome je li ponašanje opisano u zahtjevu u skladu s Kodeksom ili ne
- Razloge za ovakvo stajalište Povjerenstva
- Podatak o tome je li mišljenje doneseno jednoglasno ili ne.

(5) Ako je u mišljenju utvrđeno da određeno ponašanje nije u skladu s načelima i pravilima Kodeksa, ono mora sadržavati još i:

- Ocjenu Povjerenstva o stupnju nesukladnosti i težini povrede etičkih načela uzrokovane takvim ponašanjem
- Stajalište Povjerenstva o načinima na koje se moglo izbjeći nesukladnost ponašanja s Kodeksom i/ili o mjerama koje bi mogle doprinijeti tome da do takvih povreda Kodeksa u budućnosti ne dolazi.
- Mišljenje s preporukom za daljnje postupanje nadležnom tijelu Instituta sukladno Statutu.

(6) Ako mišljenje nije dano jednoglasno, članovi Povjerenstva koji su imali drugačije stavove od većine ovlašteni su svoja izdvojena mišljenja priložiti uz mišljenje Povjerenstva.

(7) Iznimno, ako Povjerenstvo zaključi da na temelju zahtjeva i drugih primljenih podataka nije u mogućnosti donijeti mišljenje, nije nadležno za davanje mišljenja ili ako, iz bilo kojeg drugog razloga, ne može donijeti mišljenje, predsjednik Povjerenstva o tome je dužan u roku 30 dana obavijestiti podnositelja zahtjeva, ravnatelja Instituta i suprotstavljenu stranu u pritužbi, odnosno osobu/osobe čiji su postupci predmetom davanja mišljenja te detaljno navesti razloge za nedonošenje mišljenja. Ukoliko je predmetom pritužbe i davanja mišljenja bila radnja opisana u čl. 12, 13 i 14 Kodeksa, mišljenje se dostavlja i predsjedniku Znanstvenog vijeća Instituta.

(8) Mišljenje se dostavlja podnositelju zahtjeva, i suprotstavljenoj strani u pritužbi odnosno osobi/osobama čiji su postupci predmetom davanja mišljenja. Ukoliko je predmetom pritužbe i davanja mišljenja bila radnja opisana u čl. 12, 13 i 14 Kodeksa, mišljenje se dostavlja i predsjedniku Znanstvenog vijeća Instituta.

(9) U slučaju da je donijeto mišljenje kojim je utvrđeno da određeno ponašanje nije u skladu s načelima i pravilima Kodeksa, ono se objavljuje na oglasnoj ploči Instituta, i to u prilagođenoj sažetoj verziji koja štiti osobne podatke svih osoba uključenih u postupak i koja sadrži:

- Sažeti opis zahtjeva i pitanja o kojima je Povjerenstvo raspravljalo
- Navode o načelima i pravilima Kodeksa koje je povodom zahtjeva Povjerenstvo uzelo u obzir
- Stajalište Povjerenstva da ponašanje opisano u zahtjevu nije u skladu s Kodeksom
- Ocjenu Povjerenstva o stupnju nesukladnosti i težini povrede etičkih načela uzrokovane takvim ponašanjem
- Stajalište Povjerenstva o načinima na koje se moglo izbjeći nesukladnost ponašanja s Kodeksom i/ili o mjerama koje bi mogle doprinijeti tome da do takvih povreda Kodeksa u budućnosti ne dolazi.

Članak 26.

Nakon završetka postupka cjelokupni predmetni slučaj koji je bio pred Etičkim povjerenstvom se arhivira u Tajništvo Ekonomskog Instituta, Zagreb.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 27.

Povjerenstvo ne može zbog obavljanja svoje dužnosti biti pozvano na odgovornost ili dovedeno u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike.

Članak 28.

Osim Kodeksa Instituta, svi radnici Instituta pozvani su poštivati i Etički kodeks Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju.

Članak 29.

Ovaj Kodeks stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči i intranetu Instituta.

KLASA: 114-04/20-01/01

URBROJ: 251-467-1-20-24

RAVNATELJICA

dr. sc. Tajana Barbić

Ovaj Kodeks objavljuje se na oglasnoj ploči i intranetu Instituta danom donošenja, a stupa na snagu 14. studenoga 2020.

